

**НАУКОВА ТА НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ
ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
ІМ. В. М. КОРЕЦЬКОГО НАН УКРАЇНИ У 2015 РОЦІ**

Пріоритетними напрямками фундаментальних досліджень Інституту у 2015 році були: проблеми державотворення і правотворення в Україні: теорія, історія, практика; правові проблеми демократичного розвитку суспільних відносин і формування громадянського суспільства, утвердження і реалізація прав та свобод людини; теоретичні і прикладні проблеми модернізації правової системи України; теоретичні і практичні проблеми реалізації і вдосконалення Конституції та законодавства України; Україна в системі сучасного міжнародного правопорядку та Європейської інтеграції: теорія і практика; проблеми енциклопедичних юридичних досліджень, філософії і соціології права, порівняльного правознавства.

Зазначені дослідження здійснювались відповідно до робочого плану Інституту в межах 11 тем відомчої тематики та 4 тем програмно-цільової тематики. Найбільш вагомими підсумками здійснених у 2015 році дослідницьких робіт є наукові результати, одержані по 2-м завершеним плановим темам, а саме: «Еволюція права міжнародної відповідальності». Наук. кер. – д.ю.н., проф. Денисов В. Н. (I кв. 2013 р.– II кв. 2015). Виконавці: Денисов В. Н., Акуленко В. Н., Товт М. М., Нипорко В. І., Савчук К. О., Кресін О. В., Мельничук О. І., Переверзева О. С., Проценко І. М.

В ході виконання науково-дослідної роботи було здійснено комплексне дослідження сучасного стану міжнародно-правового регулювання проблеми відповідальності в міжнародному праві, практику міжнародних юрисдикційних органів в цій сфері та її застосування, а також зміни, які відбулися в цій галузі міжнародного права на початку XXI ст., зокрема, після схвалення та взяття до відома Генеральною Асамблеєю ООН Статей про відповідальність держав за міжнародно-протиправні діяння та Статей про відповідальність міжнародних організацій. Були ґрунтовно вивчені та викладені в серії наукових статей та рукописі колективної монографії теоретичні основи права міжнародної відповідальності, а саме: основні етапи становлення інституту відповідальності в міжнародному праві, поняття відповідальності в сучасному міжнародному праві, тенденції розвитку абсолютної відповідальності, особливості становлення інституту відповідальності міжнародної організації в сучасно-

му міжнародному праві. Сформульовано визначення основних понять галузі: «міжнародна відповідальність держав», «міжнародна відповідальність міжнародних організацій», «абсолютна відповідальність». З'ясовано правову природу міжнародно-правової відповідальності, яка суттєво відрізняється від відповідальності у внутрішньому праві держав, умови її настання та виокремлено напрямки подальшого розвитку цієї галузі міжнародного права і її наукового аналізу.

Результати наукового дослідження знайшли своє відображення у наступних роботах: колективна монографія «Еволюція права міжнародної відповідальності (тенденції розвитку)» за ред. В. Н. Денисова (9 ум. друк. арк.) (рукопис колективної монографії був рекомендований Вченою радою Інституту до друку); 2. Наукова записка, підготовлена К. О. Савчуком та О. І. Мельничук, на тему: «Відповідальність держав за порушення принципів територіальної цілісності та непорушності державних кордонів» (обсяг 1, 2 друк. арк.); Кресін О. В. «Роль і місце ЮНЕСКО у розвитку порівняльного правознавства». Брошура (обсяг 1,2 ум. друк. арк.); Міжнародний правопорядок: сучасні проблеми та їх вирішення. Зб. матеріалів конференції «Міжнародний правопорядок: сучасні проблеми та їх вирішення». До 125-річчя від Дня народження Володимира Михайловича Корещького», 19 лютого 2015 р.; [за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Н. Денисова]. – Львів: СПОЛОМ, 2015. – 316 с.; Товт М. М., Черничко С. С. Научно-практический комментарий Закона Украины «Об основах государственной языковой политики» (с приложениями). – К., Видавництво «Юридична думка», 2013 – 158 с. (дану працю було перевидано угорською мовою: Tóth Mihály, Csernicskó István «Tudományos – gyakorlati kommentár Ukrajnának az állami nyelvpolitika alapjairól szóló Törvényéhez»: Monográfia – Ungvár; Budapest: Intermix, 2014–140 с.); Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку: Збірник наукових праць / За ред. С. В. Ківалова, Ю. С. Шемшученка; Інститут держави і права ім. В. М. Корещького НАН України, Національний університет «Одеська юридична академія». – Одеса: Фенікс, 2013. – 352 с.

Було також завершено дослідження «Правові проблеми розвитку сільських територій України». Наук. кер. – д.ю.н., проф. Кулинич П. Ф. (I кв. 2014 р. – IV кв. 2015). Виконавці: Кулинич П. Ф., член-кор. НАН України Семчик В. І., Бусуйок Д. В., Поліводський О. А., Батрин С. В., Нагребельний А. В.

За результатами дослідження проведено аналіз ефективності чинного законодавства України щодо розвитку сільських територій, виявлення прогалин у правовому регулюванні відносин у сфері розвитку сільських територій, аналіз доктринальних положень щодо правового регулювання відносин у сфері сільського розвитку, пошук нових шляхів підвищення ефективності дії права у даній сфері та формування наукових пропозицій щодо вдосконалення правового забезпечення розвитку сільських територій України.

Результатом дослідження є підготовка рукопису колективної монографії «Розвиток сільських територій України: правові проблеми», аналітична записка для органів влади «Актуальні питання розвитку законодавства України про сільські території».

В рамках цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Громадянське суспільство, особа, держава: національний досвід і потенціал взаємодії» та відповідно до розпорядження Президії НАН України від 02.04.2015 р. № 241 виконувалось дослідження теми: «Діалог громадянського суспільства, особи та держави в забезпеченні та захисті прав людини». Термін виконання – 02 квітня – 31 грудня 2015 р., науковий керівник – Н. М. Оніщенко. Основні виконавці проекту: С. О. Сунгін, О. Л. Львова, Н. М. Пархоменко, акад. НАН України Ю. С. Шемшученко.

Вперше в Україні запропоновано системний підхід до вирішення проблеми удосконалення діалогу громадянського суспільства, особи та держави в контексті забезпечення та захисту прав людини в Україні, який передбачає не стільки удосконалення чинного законодавства у зазначеній сфері, скільки зміцнення морального «клімату» українського суспільства в цілому. У цьому контексті зроблено висновок, що трансформація культурно-духовного виміру життя сучасних індивідів у бік суто утилітарних та вузькопрагматичних прагнень, що замикають їх буття на самих собі та нівелюють вищі ціннісні ідеали морального змісту, є сутнісною причиною кризи взаємовідносин в системі координат «особа – громадянське суспільство – держава», яка породжує відповідні емпіричні проблеми удосконалення вказаних відносин, пов'язані насамперед з посиленням фактичної соціальної нерівності попри тенденції сучасного демократичного розвитку, ускладненням світових глобалізаційних та інтеграційних процесів, що дедалі глибше поляризують соціальні інтереси, трансформацією розуміння справжньої сутності політики мультикультуралізму, зміст якої поступово перетворюється на необхідність поширення так званої масової культури споживання.

Проаналізовані теоретичні аспекти та сучасні реалії механізму взаємодії громадянського суспільства, особи та держави. З'ясовано, що дослідження механізму взаємодії особи, громадянського суспільства і держави не може обмежуватися лише зовнішніми параметрами змісту відповідних соціальних відносин, оскільки центральним і найпершим елементом такої взаємодії виступає людина (індивід, особистість), яка завжди наділена певним балансом фізико-біологічних, соціально-комунікативних та культурно-духовних характеристик. При цьому саме останні характеристики особистості дають змогу певним чином пояснити дію величезного масиву неврахованих зовнішніх умов та підсвідомих мотивацій, які впливають на її цілеспрямовану та усвідомлену діяльність та нерідко повністю змінюють запланований результат.

Обґрунтовано також необхідність розробки та прийняття Закону України «Про юридичну відповідальність держави, органів публічної влади та їх посадових і службових осіб в Україні» з метою забезпечення паритетних засад діалогу громадянського суспільства, особи та держави.

Підготовлено та опубліковано Концепцію удосконалення діалогу громадянського суспільства, особи та держави в контексті забезпечення та захисту прав людини в Україні, науково-аналітичну записку «Діалог громадянського суспільства, особи та держави у забезпеченні та захисті прав людини», які надіслано до Міністерства юстиції України, Комітету Верховної Ради України

з питань європейської інтеграції, Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя, Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин тощо.

В рамках цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Гуманітарні технології як чинник суспільних перетворень в Україні» та відповідно до розпорядження Президії НАН України від 02.04.2015 р. № 240 виконувалось дослідження теми: «Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави». Термін виконання: 01 квітня – 31 грудня 2015 р., науковий керівник – В. П. Горбатенко. Основні виконавці проекту (І. О. Кресіна, О. М. Стойко).

Досліджено стан і перспективи забезпечення етнополітичної безпеки в Україні. Визначено поняття етнополітичної безпеки; охарактеризовано чинники, що впливають на неї; проаналізовано її місце у системі національної безпеки України; запропоновано політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави. Важливим завданням політики поліетнічної держави є налагодження і розвиток міжетнічних відносин, тобто пошук і реалізація найбільш сприятливих варіантів взаємодії усіх існуючих етнічних груп у державі. Зміцнення національної ідентичності, розвиток патріотизму, створення умов для міжетнічного діалогу є основними завданнями у сфері етнополітичної безпеки не лише для країн, що стали об'єктом агресії з боку сусідніх держав, а й для етнічно однорідних держав. Недостатня увага до цих питань у вітчизняній стратегії національної безпеки та державній політиці призводить до того, що невіршені етнічні проблеми використовуються як внутрішніми, так і зовнішніми силами для дестабілізації ситуації в країні у майбутньому.

Для забезпечення етнополітичної безпеки України слід у вітчизняному законодавстві закріпити положення про утвердження міжетнічної злагоди у суспільстві та протидію будь-яким проявам ксенофобії, розпалюванню расової, національної, етнічної, релігійної ворожнечі в основних засадах державної політики у сфері розбудови державності; внести до переліку пріоритетів національних інтересів захист конституційного ладу і збереження унітарної форми державного устрою; доповнити загрози національним інтересам і національній безпеці України у сфері державної безпеки посяганням на конституційний лад, а в інформаційній сфері – відсутністю повної, своєчасної і достовірної інформації про ситуацію в державі українською мовою для громадян України; розширити основні напрями державної політики з питань національної безпеки в інформаційній сфері щодо інформаційних продуктів українською мовою на всій території держави та формування української ідентичності.

Результати дослідження узагальнено в науковій записці «Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави» та у листах з пропозиціями і рекомендаціями щодо протидії сучасним загрозам у сфері етнополітичної безпеки; приведення правової бази формування та реалізації політики етнополітичної безпеки, внутрішньої і зовнішньої політики та політики національної безпеки України у відповідність до сучасних викликів у сфері міжетнічних відносин, які надіслано до

комітетів Верховної Ради України. Результати дослідження викладені у 3 наукових публікаціях.

В рамках цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Модернізація українського суспільства і економіки в контексті викликів XXI століття» та відповідно до розпорядження Президії НАН України від 01.04.2015 р. № 236 виконувалось дослідження теми: «Політико-правові механізми формування національної ідентичності населення Донбасу». Термін виконання: 01 квітня – 31 грудня 2015 р., науковий керівник – І. О. Кресіна. Основні виконавці проекту: Шемшученко Ю. С., Горбатенко В. П., Лойко Л. І., Кресін О. В., Стойко О. М.

Охарактеризовано еволюцію досліджень ідентичності, в тому числі національної, які дедалі більше уваги приділяють суб'єктивним чинникам; проаналізовано зарубіжний досвід формування національної ідентичності в умовах реуніфікації (Німеччина), зростання етнічної різноманітності (Великобританія), врегулювання сеціоністського конфлікту (Македонія). Визначено основні передумови виникнення збройного протистояння на Донбасі та запропоновано комплекс заходів щодо їх нівелювання. Запропоновано політико-правові механізми формування і зміцнення національної ідентичності населення Донбасу (міжкультурний діалог, політика громадянства тощо).

Перспективи формування національної ідентичності населення Донбасу значною мірою залежать від способу і строків завершення збройного протистояння. Аналіз публікацій, присвячених аналізу причин виникнення збройного протистояння на Донбасі, дав змогу виділити шість основних причин у порядку важливості: економічна (залежність від торгово-економічних зв'язків з Росією), політична (формування феодалних відносин між власниками великих промислових підприємств та їх працівниками), історична (тривала орієнтація мешканців на Москву), географічна (напівпериферійний регіон), етнічна (домінування росіян) та мовна (формальний привід – захист інтересів росіян та російськомовного населення, позбавлених можливості спілкуватися рідною мовою). Відповідно комплекс заходів з відбудови та реінтеграції регіону повинен передбачати поєднання об'єктивних (реорганізацію виробництва, розвиток малого і середнього бізнесу) і суб'єктивних чинників (зміцнення національної, громадянської ідентичностей). Ще одним політико-правовим інструментом формування національної ідентичності населення Донбасу є інститут громадянства та створення умов для зміцнення національної ідентичності. Республіканський підхід до розуміння громадянства акцентує увагу на участі громадян у вирішенні проблем своєї спільноти. Активне громадянство у цьому сенсі означає ширшу й активнішу громадянську участь, в тому числі у діалозі з відповідними органами державної влади та процесах самоорганізації. Збільшення участі може набувати індивідуальних і колективних форм. З одного боку, індивідуальні користувачі можуть вступати у діалог для з'ясування відповідних заходів чи курсу діяльності; з іншого боку – вони можуть бути залучені до консультацій та переговорів щодо розробки і планування нової політики. Тобто розглядати громадянство як односторонній зв'язок між державою і особою, що передбачає наявність зобов'язань лише у одного з суб'єк-

тів, є помилковим. Можливості України щодо використання інституту громадянства для розвитку національної ідентичності досить обмежені, однак, з огляду на ситуацію в Криму та Донбасі, вважаємо за необхідне розширити перелік підстав втрати громадянства України: у п. 3 – службою в органах розвідки, державного управління і місцевого самоврядування інших держав.

Результати дослідження узагальнено в науковій записці «Політико-правові механізми формування національної ідентичності населення Донбасу» та у листах з пропозиціями і рекомендаціями щодо формування національної ідентичності громадян, які надіслано до комітетів Верховної Ради України. Результати дослідження викладені у 14 наукових публікаціях.

В рамках Цільової комплексної програми НАН України з наукових космічних досліджень на 2012-2016 рр. виконувалось наукове дослідження «Еколого-правові засади космічної діяльності». Етап 3 «Правове регулювання використання ядерних джерел енергії в космічному просторі», термін виконання: березень-грудень 2015 р., науковий керівник – д.ю.н., проф. Малишева Н. Р. В результаті проведеного дослідження напрацьовані рекомендації щодо вдосконалення механізму міжнародно-правового регулювання відносин у сфері використання ядерних джерел енергії в космічному просторі, а також чинного національного космічного законодавства та правозастосовної практики у відповідній сфері. У ході дослідження проведено аналіз міжнародно-правових документів, що регулюють відповідну сферу на предмет вироблення пропозицій щодо їхнього вдосконалення та підвищення ефективності правозастосування.

Відповідні пропозиції викладені в науковій записці для Державного космічного агентства України.

Крім того, у 2015 році розпочалася розробка шести відомчих тем НДР: Джерела права України: ХУІІІ - поч. ХХІ ст. (І кв. 2015 – ІV кв. 2016). Наук. кер. - І. Б. Усенко; Проблеми гармонізації цивільного законодавства України із законодавством Європейського Союзу. (І кв. 2015 – ІV кв. 2016). Наук. кер. – М. В. Венецька; Реформа трудового та пенсійного законодавства в умовах європейської інтеграції України. (І кв. 2015 – ІV кв. 2016). Наук. кер. – Н. М. Хуторян; Правова охорона навколосемного космічного простору від засмічення. (І кв. 2015 - ІV кв. 2016). Наук. кер. – Н. Р. Малишева; Політико-правові засади трансформації партійної системи України. (І кв. 2015 – ІV кв. 2016). Наук. кер. – І. О. Кресіна; Міжнародно-правові аспекти захисту суверенітету та територіальної цілісності України. (ІІІ кв. 2015 - ІV кв. 2017). Наук. кер. – В. Н. Денисов.

Крім того, Радою науково-правових експертиз спільно з ДП «Юрнаука-центр» підготовлено низку висновків науково-правової експертизи з питань застосування конституційного, цивільного, трудового, кримінального, земельного, аграрного, господарського законодавства для органів влади та окремих громадян.

У 2015 році Інститут продовжував підтримувати традиційно тісні зв'язки з центральними органами державної влади, з окремими відомствами, установами, організаціями в сфері державно-правового будівництва, правоохоронними

та судовими органами влади України. Співробітники Інституту брали участь в роботі ряду державних та урядових комісій і комітетів, національних рад та агентств, активно працювали над удосконаленням та реалізацією положень Конституції України, проектами окремих кодексів та інших нормативно-правових актів, проводили експертизи та надавали науково-консультативну і науково-методичну допомогу.

Шемшученко Ю. С., Батанов О. В., Кубко Є. Б. брали участь у роботі Конституційної комісії, зокрема, у підготовці змін до Конституції України з питань децентралізації державної влади і місцевого самоврядування, а також реформування судової влади.

Шемшученко Ю. С., Нагребельний В. П., Олещенко В. І. працювали у складі робочої групи по підготовці проекту Закону України «Про Національну академію наук», а також змін і доповнень до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Ющик О. І. брав участь в розробці проекту Закону України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань».

Олещенко В. І. брав участь у підготовці 5 проектів нормативно-правових актів з питань удосконалення правового регулювання у сфері збереження природного різноманіття та ведення лісового господарства, які передані до Держлісагентства України, 2-х науково-правових експертиз щодо вимог законодавства стосовно порядку визначення та зміни меж, а також режиму функціональних зон Біосферного заповідника «Асканія-Нова» імені Ф. Е. Фальц-Фейна, а також щодо відповідності вимогам законодавства рішень Київської міської ради з питань розроблення нового генерального плану міста. Крім того, ним підготовлено 29 аналітичних довідок, інформацій з пропозиціями, законопроектами, зауважень до внесених законопроектів, порівняльних таблиць стосовно проекту Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» та інших проектів нормативно-правових актів.

Кулинич П. Ф. підготував зауваження та пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення складу, змісту та порядку погодження документації із землеустрою Разом із заступником директора Київського інституту земельних відносин академіком НААН Л. Я. Новаковським, завідувачем кафедри аграрного та земельного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка доктором юридичних наук, професором А. М. Мірошниченком, а також народним депутатом України А. О. Вадатурським, підготовлено висновок щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо збереження довкілля та родючого шару ґрунту)», який надісланий до Верховної Ради України 23 квітня 2015 року.

Скрипнюк О. В. підготував експертний висновок на проект змін до Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України».

Батанов О. В. підготував експертні висновки щодо ситуації, яка склалася в процесі організації та проведення засідання 74 позачергової сесії Дебальцівської міської ради 05 травня 2014 року; щодо порядку організації та

проведення сесії місцевої ради з точки зору інформування жителів про порядок денний, час і місце її проведення; щодо проекту Концепції «Формування територіальної громади», розробленої робочою групою ГО «Громадська рада самоврядування», щодо відповідності вимогам законодавства рішень Київської міської ради з питань розроблення нового генерального плану міста, виконаної на замовлення виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Антонов В. О. підготував зауваження та пропозиції щодо проекту Стратегії національної безпеки України, розробленого Національним інститутом стратегічних досліджень на виконання Указу Президента України від 24 вересня 2014 р. № 744; щодо слухань на Комітеті Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони на тему: «Шляхи підвищення мотивації громадян до проходження ними військової служби в складі підрозділів, які беруть участь в антитерористичній операції на Сході України».

Костецька Т. А. брала участь у підготовці Пропозицій відділу щодо наукового супроводу вирішення нагальних загальнодержавних проблем, пов'язаних з військовими діями на Донбасі; щодо тлумачення законодавства про доступ до публічної інформації, про захист персональних даних; висновок щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо правового забезпечення відкритості баз даних та прозорості реєстраційних процедур» для Президії НАН України.

О. В. Кресін, О. І. Мельничук, О. О. Малишев підготували експертний висновок щодо наукового співробітництва з установами і організаціями на тимчасово окупованій території Автономної республіки Крим та міста Севастополя.

О. І. Мельничук підготувала висновки щодо проекту закону України «Про внесення змін до закону України «Про охорону культурної спадщини» (щодо збереження пам'яток культурної спадщини, внесених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО); щодо погодження проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів з виконання Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини на 2015-2016 роки».

І. М. Проценко надала зауваження і пропозиції до проекту «Соглашения о координации межгосударственных отношений в области фундаментальных исследований государств-участников СНГ», підготовлені у відповідь на лист Голови Робочої групи з розгляду питань гармонізації правової бази співробітництва в галузі фундаментальних досліджень держав-учасниць СНД.

О. О. Кваша надала пропозиції та зауваження на Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення ролі громадянського суспільства в боротьбі з корупційними злочинами»; пропозиції та зауваження на Проект постанови пленуму ВССУ «Про судову практику у справах про постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови».

А. В. Ландіна підготувала пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 201 Кримінального кодексу України (щодо відповідальності за незаконне переміщення через митний кордон

України та за незаконне придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації); пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо уточнення окремих положень та посилення відповідальності за деякі злочинні діяння які посягають на життя і здоров'я особи».

В. Н. Кубальський підготував висновок щодо визначення морально-етичного та ідеологічного змісту групи "<http://vk.com/kiervrassian>" "Киевская Народная Республика" (Православная Русь)"; щодо надання характеристики поняття «інтереси держави» та дій, які можуть спричинити шкоду інтересам держави Україна та правової оцінки відвідування 23 липня 2015 року делегацією із десяти французьких депутатів на чолі з Т'єррі Маріані тимчасово окупованої території України, а саме Автономної Республіки Крим без відповідного дозволу; щодо надання правової оцінки відвідування 11.09.2015 громадянином Республіки Італія Сільвіо Берлусконі тимчасово окупованої території України, а саме Автономної Республіки Крим без відповідного дозволу.

С. Є. Дідик підготував пропозиції та зауваження до проектів Законів: «Про внесення змін до Кримінального кодексу України» (щодо посилення відповідальності за вчинення злочинів службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище); «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо неможливості звільнення під заставу за корупційні злочини)»; «Про внесення змін до Кримінального кодексу України» (щодо посилення відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом); «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо впровадження смертної кари як виду покарання за корупційні злочини)»; «Про внесення зміни до статті 364 Кримінального кодексу України щодо відповідальності за зловживання владою або службовим становищем при виконанні Закону України «Про очищення влади»; «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (щодо невідворотності покарання за окремі злочини у сфері господарської діяльності, у сфері службової діяльності та окремі злочини проти правосуддя)».

Бабаскін А. Ю. підготував низку висновків щодо надання пропозицій та зауважень на проекти Законів України «Про електронні довірчі послуги», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визнання договору неукладеним; щодо укладення банком короткострокових кредитних договорів (овердрафт) з державними підприємствами; стосовно залучення кредитів ДП «Донецька залізниця»; з питань правового регулювання здійснення державної реєстрації прав на нерухоме майно; з питань надання банками послуг еквайрінгу та застосування у операціях з платіжними картками міжнародних платіжних систем функцій ручного вводу; з питань залучення кредитів ДП «Одеська залізниця»; з питань ідентифікації клієнтів банків; з питань щодо того, чи відноситься залучення банком вкладу від фізичної особи та сплата вкладнику бонусів у грошовій формі, в тому числі з метою компенсації за сплачені вкладником комунальні послуги, до соціальних послуг, у розумінні Закону України «Про соціальні послуги», та чи є це порушенням норм Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» або статті 10bis

Паризької Конвенції про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р., з питань передання рухомого майна у позичку та надання небанківською фінансовою установою фінансових послуг фізичним особам; щодо переривання перебігу позовної давності; щодо припинення поруки у разі зміни основного зобов'язання без згоди поручителя; з питань участі Національного банку України у створенні телеканалу «БТБ» («Банківське телебачення»); щодо застосування норм законодавства, що регулює здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення; з питань державної реєстрації в Україні іноземних фінансових інвестицій; з питань визнання господарських операцій безтоварними.

Венецька М. В. підготувала висновки на законопроекти «Про авторське право і суміжні права» та уніфікації до міжнародних стандартів законодавства у сфері інтелектуальної власності; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо уніфікації та приведення до міжнародних стандартів законодавства у сфері інтелектуальної власності (в частині визначення об'єктів права інтелектуальної власності)»; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо правового забезпечення відкритості баз даних та прозорості реєстраційних процедур»; щодо врегулювання проблем обігу та передачі «ноу-хау», щодо процедур здійснення державних закупівель; щодо укладення, зміни та виконання договорів; щодо правових та податкових наслідків заміни кредитора у зобов'язанні; щодо співвідношення поручительства та заміни кредитора у зобов'язанні; щодо об'єктів права власності інвестора в разі незавершеного будівництва; щодо господарсько-правової відповідальності підрядника за договором капітального будівництва; щодо застосування норм законодавства про здійснення державних закупівель; щодо застосування норм законодавства про форс-мажорні обставини; щодо зміни та розірвання договорів у зв'язку з істотною зміною обставин; щодо правового регулювання вчинення виконавчих написів нотаріусами; щодо застосування колізійних норм міжнародного приватного права; щодо застосування норм законодавства про здійснення державних закупівель; щодо процедури відчуження рухомого майна компанії; щодо правового статусу дочірніх підприємств компанії; щодо статусу спільних підприємств; щодо застосування положень законодавства про реорганізацію господарських товариств; щодо правового регулювання здійснення капітального будівництва; щодо порядку списання майна товариства; щодо порядку укладення договорів купівлі-продажу нерухомого майна; щодо механізму зміни ціни договору, укладеного за результатами здійснення державних закупівель; щодо іноземних підприємств.

Срьоменко Г. В. підготувала висновок щодо змін і доповнень до проекту Закону України «Про медіацію». Севрюкова І. Ф. підготувала висновок до проекту Закону «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно»; пропозиції до законодавчих актів України щодо удосконалення спадкування відповідно до європейських стандартів; на законопроект комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування, житлово-комунального господарства України; щодо реалізації програми державної закупівлі послуг з медичної допомоги хворим з хронічною хворобою нирок V стадії; стосовно

правового статусу майнового комплексу Національного музею народної архітектури та побуту.

Сімутіна Я. В. підготувала висновок щодо доцільності прийняття проекту Трудового кодексу України; пропозиції до проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо видачі дозволу на наймання працівників для подальшого виконання ними роботи в Україні в іншого роботодавця; на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення граничного віку перебування на посадах науково-педагогічних та педагогічних працівників навчальних закладів»; щодо тлумачення окремих норм трудового законодавства; щодо тлумачення ч. 2 ст. 3 Закону України «Про очищення влади» та окремих норм трудового законодавства; щодо науково-правової обґрунтованості поширення поняття «працівник КДБ» на особу, яка проходила військову службу в КДБ.

Хуторян Н. М. підготувала висновок щодо правового статусу, щомісячних виплат та соціальних гарантій щодо виходу на пенсію держслужбовців; щодо доцільності прийняття проекту Трудового кодексу України; щодо доктринального тлумачення та застосування окремих норм і положень матеріального права України; щодо підтвердження освіти претендента на посаду та ін.

Шумило М. М. підготував висновок щодо виконання Конвенції про права інвалідів; надання інформації про становище молоді в Україні за підсумками 2014 р.; відповідності Конституції України підпункту 164.2.19 пункту 164.2 статті 164 Податкового кодексу України; розгляду проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо скасування привілеїв у пенсійному забезпеченні; щодо проекту закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» у частині пенсійного забезпечення науковців.

Співробітники відділу правових проблем політології підготували проекти Законів України «Про Концепцію державної етнопонаціональної політики України»; «Про внесення змін до Закону України «Про національні меншини в Україні» (щодо Урядового уповноваженого з питань етнопонаціональної політики)»; «Про внесення змін до Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (щодо міжкультурного діалогу); «Про внесення змін до Закону України «Про суспільне телебачення і радіомовлення України» (щодо інформаційного покриття всієї території України); «Про внесення змін до Закону України «Про громадянство України» (щодо розширення підстав втрати громадянства України); «Про основи національної безпеки України»; «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (щодо забезпечення етнополітичної безпеки).

В. П. Нагребельний брав участь у доопрацюванні проекту Закону України «Про Національну академію наук України»; надав пропозиції до проекту нової редакції Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» з урахуванням перспектив удосконалення правових засад діяльності НАН України та державних галузевих академій наук; пропозиції щодо наукових засад необхідності внесення змін до чинних правових актів, що регулюють найбільш важливі питання розвитку науки та науково-технічної діяльності в Україні; зауваження та пропозиції до проекту Методики оцінки наукових установ

Національної академії наук України; зауваження та пропозиції на проект постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання затвердження рішень вчених (науково-технічних) рад про присвоєння вчених звань» та проект Порядку затвердження рішень про присвоєння вчених звань; пропозиції щодо змін і доповнень до Статуту Національної академії наук України (у складі робочої групи); зауваження та пропозиції до проекту постанови Кабінету Міністрів України про Положення про порядок підготовки фахівців ступенів доктора філософії та доктора наук в аспірантурі (ад'юнктурі) та докторантурі вищих навчальних закладів (наукових установ); пропозиції щодо удосконалення нормативно-правової бази наукової та науково-технічної діяльності в Україні; висновок щодо зауважень і пропозицій Міністерства освіти і науки на проект Статуту НАН України; експертний висновок на 4 проекти Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (разом із В. І. Олещенком); пропозиції до нової редакції проекту Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу».

М. М. Товт виступив членом авторського колективу по підготовці проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про особисте селянське господарство» щодо розвитку сільського зеленого туризму.

П. Ф. Кулинич підготував Наукову записку щодо вдосконалення законодавства України про обіг земель у сільській місцевості, проект Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення», а також висновок на проект Закону України «Про обіг земель сільськогосподарського призначення».

І. Б. Усенко за погодженням з керівництвом інституту наказом Міністерства юстиції України був призначений членом Комісії з питань дотримання Закону України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки». Брав участь у кількох засіданнях комісії, а також залучався як свідок до судового процесу в Київському апеляційному адміністративному суді у зв'язку зі спробою Комуністичної партії України оскаржити наказ Міністерства юстиції України, прийнятий на підставі правового висновку згаданої комісії.

І. Б. Усенко та Є. В. Ромінський працювали у рамках співробітництва з Державною архівною службою України щодо проектів нормативно-правових актів та правового аналізу проблемних ситуацій у сфері архівної справи; надали пропозиції та зауваження до проекту закону України «Про внесення доповнення до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо заборони виготовлення та пропаганди георгіївської (гвардійської) стрічки», науково-правове роз'яснення щодо питання, чи може документ страхового фонду документації, виготовлений з мікроформи страхового фонду, прирівнюватися до оригіналу, науково-правове роз'яснення щодо поширення на працівників центральних державних архівів України дії підпункту 10 пункту 1 статті 2 Закону України «Про очищення влади».

А. В. Макарчук підготував висновок з приводу правової оцінки депортації етнічних українців з території Закароння на доручення Кабінету Міністрів

України з приводу листа ГКТ «Холмщина». І. В. Музика, А. Ю. Іванова - висновок щодо пропозиції розробити проект Закону України «Про закріплення правонаступництва Української Народної Республіки сучасною Державою України».

І. Б. Усенко підготував висновок щодо права Служби зовнішньої розвідки України нагороджувати іменною зброєю, пропозиції до Концепції забезпечення відкритого доступу до документів з архівів комуністичних спецслужб, висновок щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» (щодо повернення культурного майна релігійним організаціям, науково-правове роз'яснення щодо необхідності включення державних архівів до базової мережі закладів культури загальнодержавного рівня, науково-правове роз'яснення щодо належності підрозділів зовнішньої розвідки до категорії «репресивних органів» у контексті Закону України «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років»; зауваження і пропозиції до проекту Положення про звання «Професор Національної академії наук України».

О. О. Малишев у рамках співробітництва з Інститутом археології НАН України підготував пропозиції щодо проектів нормативно-правових актів, пов'язаних з охороною археологічної спадщини; підготував висновок щодо повернення націоналізованого радянською владою майна колишнім власникам у контексті відповідного зарубіжного законодавчого досвіду; щодо правових проблем проведення археологічних досліджень на тимчасово окупованій території України (разом з О. В. Кресиним та О. І. Мельничук).

Значний обсяг експертної діяльності здійснювався співробітниками відділу історико-правових досліджень в рамках співпраці з громадськими організаціями. Зокрема, за власною ініціативою, підтримано Харківською правозахисною групою, І. Б. Усенко разом з Є. В. Ромінським ведуть постійний моніторинг законопроектів, зареєстрованих Верховною Радою України, результати якого у вигляді щотижневих бюлетенів, обсягом близько 1 а. а. кожний, розміщуються на інформаційному порталі цієї громадської організації. За інформацією провайдера мережі, кожний бюлетень читає в середньому 550-650 користувачів. В цьому році оприлюднено близько 50 таких бюлетенів.

У такому ж форматі А. Ю. Івановою та О. О. Самоїленко підготовлено і оприлюднено у виданні Харківської правозахисної групи експертний висновок щодо проекту Закону України «Про Національну поліцію» та проекту Закону України «Про поліцію і поліцейську діяльність».

У співпраці з Всеукраїнською громадською організацією «Спілка археологів України» О. О. Малишев є співавтором проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про охорону археологічної спадщини»; підготував матеріали щодо необхідності ратифікації Другого протоколу до Гаазької конвенції 1954 р.; «Про внесення змін до Закону України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»; «Про деякі питання соціального та культурного розвитку України», представлений ініціативою «Культурний Арсенал»; «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення системи державного управління у книговидавничій сфері»; аналітичну запис-

ку щодо деяких правових проблем правового режиму тимчасово окупованих територій в контексті проекту «Повернення освіти: ревіталізація після окупації»; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру»; у рамках «Альянсу культури» бере участь у роботі над Довгостроковою стратегією розвитку культури в Україні до 2025 року.

Протягом року співробітники Інституту підготували та направили 4 аналітичні записки до державних органів України: Костенко О. М. «Щодо модернізації стратегії і тактики протидії корупції в Україні»; Кваша О. О., Гацелюк В. О. «Аналіз пропозиції щодо впровадження у кримінальне законодавство України припинення громадянства як заходу кримінально-правового характеру»; Нерсисян А. С. «Деякі аспекти вдосконалення ролі адвокатури у боротьбі з корупцією»; Дідик С. Є. «Щодо розвитку кримінальної юстиції у сфері протидії корупційним злочинам проти правосуддя (деякі проблеми)».

Співробітники Інституту є членами державних та громадських організацій. Зокрема, Малишева Н. Р. є членом-кореспондентом Міжнародної академії астронавтики, міжнародним експертом ООН з питань освіти в галузі космічного права, членом редколегії журналів: «Земельне право України»; «Космічні науки і технології»; «Екологічне право України. Науково-практичний журнал»; членом міжнародних професійних організацій: Міжнародного Інституту космічного права Міжнародної астронавтичної федерації; Міжнародної спілки права навколишнього середовища; Міжнародного союзу збереження природи; Національного комітету ЮНЕСКО „Людина і біосфера”;

Денисов В. Н. – Перший віце-президент Української асоціації міжнародного права, член Експертної ради з питань проведення експертизи дисертаційних робіт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України з юридичних наук; член Громадської організації «Асоціація морського права України»; головний редактор «Українського щорічника міжнародного права»; член Наглядової ради Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України; Акуленко В. І. - член Президентської Ради «Українського щорічника міжнародного права» (Українська асоціація міжнародного права).

Товт М. М. – член Громадської ради керівників освітніх програм всеукраїнських громадських об'єднань національних меншин України при Міністерстві освіти і науки України; позаштатний консультант Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин; почесний голова Демократичної спілки угорців України; Почесний голова Спілки за сприяння розвитку сільському зеленому туризму в Україні; член Європейської комісії проти расизму і нетерпимості.

В. Н. Денисов є членом редакційної колегії «Международное право и проблемы интеграции» (видається Бакинським державним університетом, Азербайджан).

Кресін О. В. – член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права; координатор національного українського комітету Міжнародної асоціації юридичних наук; вчений секретар Української асоціації порівняльного правознавства; відповідальний редактор українсько-грецького міжнародного науко-

вого журналу «Порівняльно-правові дослідження»; заступник головного редактора журналу «Сравнительные правовые и политологические исследования» (Російська Федерація); член редколегій наукових юридичних видань: «Український часопис міжнародного права», «Kutafin University Law Review» (Російська Федерація), «The Lawer Quarterly» (Чехія); «Journal of Comparative Law» (Великобританія); «Journal of Constitutionalism and Human Rights» (Литва).

Переверзєва О. С. – член громадської організації «Асоціація морського права України».

В. Д. Бабкін є членом Президії Академії політичних наук України, голова Ради ветеранів нашого Інституту та почесний голова Ради ветеранів Національної академії внутрішніх справ.

І. Б. Усенко входить до складу президії Українського біографічного товариства, відповідає за координацію досліджень в галузі юридичної біографістики.

Гацелюк В. О. виконував функції позаштатного консультанта Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, надавав висновки, консультації, брав участь у засіданні Комітету.

Протягом року Рада по координації фундаментальних правових досліджень (керівник – академік НАН України Ю. С. Шемшученко) відіграла роль головного координаційного центру. Основними формами діяльності Ради в поточному році були: проведення спільних наукових досліджень; підготовка рукописів та видання колективних монографій, підручників, словників, циклів брошур тощо; спільна підготовка законопроектів; співпраця у сфері надання методичної допомоги вищим та середнім навчальним закладам освіти; співучасть у підготовці та проведенні наукових та науково-практичних конференцій, співпраця з органами державної влади тощо.

У 2015 р. Інститут підтримував наукові зв'язки з Національною академією правових наук України; Інститутом законодавства Верховної Ради України; Київським Національним університетом імені Тараса Шевченка; Київським університетом права НАН України; Національною академією управління при Президентові України; Національною академією управління – НАУ; Міжрегіональною Академією Управління Персоналом (МАУП); Одеською національною юридичною академією; Національним університетом «Юридична академія», Національною юридичною академією ім. Ярослава Мудрого, факультетом міжнародних відносин Львівського університету ім. Івана Франка, Львівським державним університетом внутрішніх справ, Одеською національною морською академією, Національним університетом «Одеська юридична академія», Національним університетом кораблебудування імені адмірала Макарова (м. Миколаїв); Маріупольським державним університетом та ін.

Інститут спільно з Міністерством юстиції України провів Всеукраїнські читання з нагоди 24-ї річниці незалежності України, Всеукраїнський тиждень права.

У 2015 році продовжила свою діяльність секція історії держави і права Наукової ради НАН України з координації фундаментальних правових дослід-

жень (І. Б. Усенко – голова секції, а І. В. Музика – вчений секретар секції). Діяльність секції вже багато років тісно пов'язується з роботою Міжнародної асоціації істориків права (далі – МАІП).

МАІП разом з секцією та Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України у травні та вересні цього року було організовано дві історико-правові конференції у Полтаві та Коблево. За оцінками вітчизняних і зарубіжних дослідників, Міжнародна асоціація істориків права є унікальним явищем, аналогів якому немає на всьому пострадянському просторі. Під егідою МАІП та зусиллями співробітників Інституту функціонує «Антиплагіатний центр 12.00.01». Інститут продовжує здійснювати обслуговування інтернет-ресурсу (власного сайту) МАІП, що створює додаткові можливості для зміцнення зв'язків між членами Асоціації та популяризації її діяльності в Україні та світі.

Малишева Н. Р. брала участь у роботі Координаційної ради НАН України з проблем, пов'язаних з Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату та Кіотським протоколом до неї; Ради НАН України з питань космосу, у засіданнях відповідних структур і в обговоренні нагальних питань їх діяльності та у прийнятті рішень. Стельмах О. С. є членом Міжнародного інституту космічного права Міжнародної астронавтичної федерації, а також Міжнародної молодіжної громадської організації «Space Generation» («Космічне покоління»).

Олещенко В. І. – член Президії Науково-технічної ради Міністерства регіонального розвитку та будівництва України, брав участь у обговоренні та попередній підготовці питань порядку денного Ради, підготовці відповідних рішень; член робочої групи з питань охорони природи, утвореної Мінприроди України для підготовки та опрацювання пропозицій з питань адаптації законодавства України до законодавства ЄС відповідно до Угоди про асоціацію та відповідних планів, затверджених Кабінетом Міністрів України; у діяльності Координаційної ради та Робочої групи, утворених Держлісагентством України, для реформування системи державного регулювання у сфері лісового господарства в Україні (участь у роботі круглих столів, зокрема, у представництві Всесвітнього банку в Україні); член Робочої групи НАН України щодо співпраці з ЮНЕСКО.

Науковці Інституту виступили опонентами по кандидатських дисертаціях; рецензували наукові праці; публікували спільні статті в наукових юридичних виданнях тощо. Крім того, спільно з Національною академією правових наук України продовжувалась робота провідних фахівців Інституту над підготовкою багатотомного видання «Велика українська юридична енциклопедія».

І. М. Проценко входила до складу оргкомітету та виступала членом робочої комісії Конкурсу наукових робіт ім. В. М. Корецького на тему: «Права людини в сучасному світі: погляд молоді», що проходив в рамках зазначеної Конференції. Спільно з Національною академією правових наук України та Українською асоціацією порівняльного правознавства було організовано та проведено круглий стіл «Порівняльне правознавство: історичні перспективи і нові виклики» (м. Київ, 10 грудня 2015 р.) та проведено в його рамках презентацію книг з порівняльного правознавства. Спільно з Ужгородським націо-

нальним університетом та Українською асоціацією порівняльного правознавства було організовано та проведено Міжнародну наукову конференцію «Сучасні проблеми порівняльного правознавства» (м. Ужгород, 20 травня 2015 р.).

Загалом, у 2015 році Інститут був організатором та співорганізатором понад 25 конференцій, семінарів, круглих столів, серед них: Круглий стіл «Права вимушених переселенців: забезпечення та захист (Міжнародний та вітчизняний досвід)»; Міжнародна науково-практична конференція «Ціннісно-правові засади інтеграційних процесів в Україні»; Міжнародна наукова конференція «Сучасні проблеми порівняльного правознавства»; XXXII Міжнародна історико-правова конференція «Сила права і право сили: історичний вимір та сучасне бачення проблеми»; XXXIII Міжнародна історико-правова конференція «Права людини та основоположні свободи: історія та перспективи розвитку (до 800-річчя Великої хартії вольностей)»; Круглий стіл «Права дитини: охорона і захист (сучасні реалії та перспективи)»; 5-та Міжнародна конференція «Космічні технології: сучасність і майбутнє»; Європейсько-український семінар (розширений Круглий стіл) з питань активного видалення космічного сміття; Круглий стіл «Сучасний конституційний процес в Україні: проблеми теорії і практики»; Одинадцять юридичні читання. Форма сучасної національної української держави: реалії та перспективи; Круглий стіл «Регіональна політика і децентралізація влади в Україні у контексті євроінтеграційних процесів»; Міжнародна науково-практична конференція «Конституція і виборчий процес в Україні (до 19-ї річниці Конституції України)»; Юридичні читання з нагоди 24-ї річниці від дня проголошення Незалежності України; Круглий стіл «Протидія міжнародному тероризму і організованій злочинності: сучасні цивілізаційні виклики для України»; Круглий стіл «Адміністративно-правове забезпечення прав людини органами публічної адміністрації в Україні»; Міжнародна конференція по космічному проекту «LEOSWEEP» «Зміцнення безпеки на низькій навколосемній орбіті з використанням розширеної електричної установки» (за Програмою ЄС FP7 – КОСМОС – 2013, запит до теми SPA – 2013.3.2 - 01); VII Міжнародний науковий семінар пам'яті В'ячеслава Липинського «Україна перед геополітичними викликами сьогодення»; VI Міжнародна науково-практична конференція «Юридичні факти в системі правового регулювання» (До 145-річчя академіка Всеукраїнської академії наук Станіслава Дністрянського (1870–1935); Міжнародна науково-практична конференція «Загрози-виклики-шанси європейської безпеки»; Круглий стіл «Становлення європейської моделі місцевого самоврядування у творчих здобутках доктора юридичних наук, професора Ігоря Пилиповича Бутка; 66-й Міжнародний астронавтичний конгрес; Круглий стіл «Правові проблеми розвитку сільських територій України»; Круглий стіл «Порівняльне правознавство: історична ретроспектива і нові виклики»; Круглий стіл «Адміністративна відповідальність в системі засобів забезпечення прав і свобод громадян»; Урочисті збори трудового колективу, присвячені 80-річчю академіка НАН України Шемшученка Ю. С.; Круглий стіл «Захист прав людини у кримінальному провадженні» та ін.

У 2015 році видавнича діяльність Інституту здійснювалась як за рахунок

бюджетних, так і додатково залучених коштів, у тому числі благодійної допомоги, коштів, отриманих від науково-експертної діяльності. Зокрема, у I кварталі 2015 р. вийшов з друку I том Енциклопедії міжнародного права / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Н. Денисова тощо. (К.: «Академперіодика», 2014), яка стала першим в Україні систематизованим зібранням знань з міжнародного публічного права і отримала 7 схвальних рецензій, в тому числі у іноземних виданнях.

Загалом Інститутом видано 17 монографічних праць, 4 посібники, 19 збірників наукових праць, 6 журналів. Загальний обсяг публікацій співробітників Інституту, враховуючи наукові статті, брошури, тези конференцій тощо склав близько 2200 др.арк. Серед них: Правова держава. Щорічник наукових праць. Випуск двадцять шостий. Відп. редактор Ю. С. Шемшученко. К.: ІДП НАНУ, 2014; Теоретичні проблеми розвитку конституційного законодавства України на сучасному етапі: монографія за ред. Ю. С. Шемшученка, О. І. Ющика. – К.: Вид-во «Юридична думка», 2015.; Трьохтомне книжкове видання «Cologne Commentary on Space Law», edited by Prof. Dr/ Stephan Hobe, L.L.M., Dr. Bernhard Schmidt-Tedd, Prof. Dr. Kai-Uwe Schroggl, підготовлене міжнародним колективом авторів за участю Н. Р. Малишевої та О. С. Стельмах: Vol. 1. The 1967 Treaty on Principles Governing the Activities of States in the Exploration and Use of Outer Space, including the Moon and Other Celestial Bodies (OST); Vol. 2. Rescue Agreement; Liability Convention; Registration Convention; Moon Agreement; Vol. 3. DBS Principles, RS Principles, NPS Principles, SB Declaration, LS Resolution, RegPract Resolution, NatLeg Resolution, COPUOS SDM Guidelines. Видання завершено в 2015 р. Загальний обсяг 420+450+700 стор.; Перемога одна на всіх : до 70-річчя Перемоги у Другій світовій війні / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова), В. П. Горбатенко, І. Б. Усенко та ін. – Київ : Юрид. думка, 2015.; О. М. Маринич: життя у служінні людям: до 95 – річчя від дня народження / упорядник В. І. Олещенко. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2015.; Правові проблеми публічно-приватного партнерства в аграрних і земельних відносинах. За ред. В. І. Семчика, П. Ф. Кулиничча. – К.: Наукова думка, 2015.; Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства: монографія / [Н. М. Хуторян, Я. В. Сімутіна, М. М. Шумило та ін.]. – К.: Ніка-Центр, 2015.; В. П. Тимошук. Актуальні питання удосконалення системи надання адміністративних послуг. Наукова записка; Виконавець злочину у структурі співучасті. О. О. Кваша, Д. М. Харко. – Монографія. – К., 2015.; Корецький Владимир Михайлович. Избранные труды: Книга 3, редкол. Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисов, И. Б. Усенко и др.; составители: Е. В. Роминский (рук. кол.), К. А. Савчук, Е. И. Мельничук; примеч: Е. В. Роминский. – К.: Изд-во «Юридична думка», 2015; Концепція удосконалення діалогу громадянського суспільства, особи та держави в контексті забезпечення та захисту прав людини в Україні. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015.; Калашников В. М., Малишко В. М. Формування інститутів держави і права в США ранньої доби 1607–1775 рр.: Монографія / В. М. Калашников, В. М. Малишко; за ред. і з передмовою

І. Б. Усенка. – К.: Логос, 2015.; Худояр Л. В. Принцип рівності в українському праві козацько-гетьманської доби : Монографія / Л. В. Худояр, за заг. ред. І. Б. Усенка; Інститут держави і права ім. В. М. Корещького. – Херсон: ФОП Грінь Д. С., 2015. ; The Interaction of Legal Systems: Post-Soviet Approaches / Ed. by W. E. Butler, O. V. Kresin. – London: Wildy, Simmonds & Hill, Publishers, 2015. – XIV, 524 p.; Етнополітична безпека України: політико-правові механізми протидії етнополітичній дезінтеграції держави: Наукова записка (Горбатенко В. П. (керівник проекту); Шемшученко Ю. С., Кресіна І. О., Стойко О. М.). – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корещького НАН України, 2015.; Матвієнко А. С. Політико-правові засади територіальної організації держави: світовий досвід і Україна : монографія / Матвієнко А. С. / за ред. Кресіної І. О. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корещького НАН України, 2015.; Держава і право. Збірники наукових праць. Серія юридичні науки. Випуск 67, 68, 69, 70: ІДП НАНУ, 2015.; Міжнародний правопорядок: сучасні проблеми та їх вирішення. Зб. матеріалів конференції «Міжнародний правопорядок: сучасні проблеми та їх вирішення». До 125-річчя від Дня народження Володимира Михайловича Корещького», 19 лют. 2015 р. / [упор. І. М. Проценко]; [за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Н. Денисова]. – Львів: СПО-ЛОМ, 2015.; Ідея порівняльного міжнародного права: pro et contra: Збірник наукових праць на честь іноземного члена НАН України та НАПрН України Уїльяма Елліотта Батлера / За ред. Ю. С. Шемшученка, О. В. Кресіна; упор. О. В. Кресін, І. М. Ситар. – Київ; Львів: Ліга-прес, 2015.; Філософія порівняльного правознавства: Збірник наукових праць / За ред. О. В. Кресіна. – Київ; Львів: Ліга-прес, 2015. ; Сучасні проблеми порівняльного правознавства: Збірник наукових праць / За ред. Ю. С. Шемшученка, Я. В. Лазура; упор. О. В. Кресін, М. В. Савчин. – Ужгород-Київ: Говерла, 2015.; Історія порівняльного правознавства як сфера наукових досліджень: Збірник наукових праць / За ред. О. В. Кресіна, І. М. Ситара; упор. О. В. Кресін. – Київ; Львів: Ліга-прес, 2015.; Адміністративно-правове забезпечення прав людини органами публічної адміністрації в Україні: зб. наук. мат. круглого столу. За заг. ред. О. Ф. Андрійко; Наукові читання, присвячені пам'яті В. М. Корещького: зб. наукових праць / Київський ун-т права НАН України; [редкол.: Шемшученко Ю. С., Бошицький Ю. Л., Євдокимов В. О., Чернецька О. В. та інш.]. – К.: Видництво Ліра-К, 2015; Сила права і право сили: історичний вимір та сучасне бачення проблеми : матеріали ХХХІІ Міжнародної історико-правової конференції 28–31 травня 2015 р., м. Полтава / ред. колегія : І. Б. Усенко (голова), Є. В. Ромінський (відп. секр.), А. Ю. Іванова та ін. – Київ – Полтава : ПУЕТ, 2015; Права людини та основоположні свободи: історія та перспективи розвитку (до 800-річчя Великої Хартії вольностей) : матеріали ХХХІІІ Міжнародної історико-правової конференції 17–20 вересня 2015 р., с. Коблеве / ред. колегія : І. Б. Усенко (голова), Є. В. Ромінський (відп. секр.), А. Ю. Іванова та ін. – Київ – Херсон: ФОП Грінь Д. С., 2015; Юридичні факти в системі правового регулювання. Зб. наукових праць. Матеріали VI міжнар. науково-практ. конф. (Київ, 26 лист. 2015 р.) за заг. ред. Н. М. Пархоменко, М. М. Шумила, І. О. Ізарової. – К.: ВД «Дакор», 2015; Конституція і виборчий

процес в Україні. Збірник матеріалів конференції (до 19-ї річниці Конституції України). За ред. Горбатенка В. П., К.: Вид-во «Юридична думка», 2015;

Крім того, протягом 2015 р. було видно серію журналів та навчальних посібників. Альманах права. Ціннісно-правові засади сучасних інтеграційних процесів в Україні. – Випуск 6. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015; „Studia Politologica Ucraino-Polona”. Випуск 5. За редакцією В. Горбатенка, Я. Прокопа. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Польська академія мистецтв і наук, Польське наукове товариство у Житомирі. – Житомир-Київ-Краків : Вид-во Євенка О., 2015; Судова апеляція. Науково-практичний журнал. № 1, 2, 3, 4. – 2015; Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. К. Орлатого. – К.: НАДУ, 2015; Теоретичні та методологічні засади адміністративно-територіального устрою країн Європейського Союзу : опорний конспект лекцій / М. О. Баймуратов, О. В. Батанов, О. Ю. Оржель, Х. В. Приходько, С. М. Коник. – К. : Вид-во НАДУ, 2015.; Ющик О. І., Бошицький Ю. Л., Риндюк В. І. Конституційні основи розвитку законодавства України: навч. посіб. – К.: Видавництво «Юридична думка», 2015.

У галузі міжнародного наукового співробітництва Інститут підтримував наукові зв'язки із Кельнським університетом (Німеччина), Інститутом космічного права (JAXA та Університет Кейо, Токіо, Японія).

Відповідно до Угоди про співпрацю між Міжнародним центром космічного права при Інституті держави і права НАН України та Інститутом космічного права Японії при Університеті Кейо, Токіо, укладеної 6 березня 2013 року, здійснювався постійний обмін матеріалами щодо: космічного національного законодавства пострадянських держав; законодавства щодо дистанційного зондування Землі та ін. Зокрема, на запит японської сторони було підготовлено інформаційні матеріали щодо участі супутників дистанційного зондування землі, що походять з СРСР, Російської Федерації, України чи інших пострадянських держав, у дослідженні кліматичних змін і можливого впливу цієї діяльності на прийняття міжнародних угод щодо зміни клімату.

Співробітники Інституту, що виступають одночасно співробітниками Міжнародного центру космічного права при ІДП НАНУ (керівник – Н. Р. Малишева, виконавці: О. С. Стельмах, В. В. Семеняка, С. В. Кузнецова, О. Б. Кишко-Єрлі та аспірантка А. М. Гурова) виконували завдання щодо правового та політичного супроводу (політико-правовий сегмент) програми по темі «Методології та технології для активного видалення космічного сміття і/або запобігання наслідків від космічних відходів». Політико-правовий сегмент проекту розпочався в листопаді 2014 р. і триватиме до жовтня 2016 р. В рамках проекту здійснювалося виконання таких основних завдань: 1) аналіз політичних і правових заходів, що мають застосовуватись чи братися до уваги на міжнародному рівні в процесі здійснення місії з активного видалення космічного сміття; 2) огляд всіх можливих сценаріїв та правових наслідків заподіяння шкоди та настання майнової відповідальності в процесі здійснення місії; 3) вивчення та забезпечення відповідності з правовими заходами транс-

парентності та зміцнення довіри на національному та міжнародному рівнях; 4) політико-правові заходи, що застосовуються на національному рівні; 5) розроблення проектів міжнародних угод, які мають врегулювати відносини щодо активного видалення космічного сміття європейсько-українською місією; 6) вивчення процесу ліцензування діяльності щодо активного видалення космічного сміття в Україні та інших задіяних державах.

В результаті дослідження, перші 3 завдання успішно виконані. До головної організації проекту – космічної фірми СЕНЕР (Іспанія) постійно надсилається інформація про хід виконання дослідження. Позиції з іншими учасниками консорціуму (провідними космічними організаціями Іспанії, Португалії, Німеччини, Франції, Італії, Швейцарії та України – всього 11 учасників) узгоджуються в ході щомісячних телеконференцій.

В жовтні 2015 р. Н. Р. Малишева та О. С. Стельмах брали участь у підведенні підсумків річного виконання проекту міжнародним українсько-європейським консорціумом «LEOSWEEP», в ході якого звітували про результати виконання політико-правового блоку проекту перед консорціумом, а також у складі консорціуму – перед Єврокомісією (26-27 жовтня, Мадрид). Виконання завдання отримало схвалення Єврокомісії.

Скрипнюк О. В. здійснював співробітництво з Університетом штату Пенсільванія, Радою Європи, Агентством США з міжнародного розвитку (USAID). Мурашин Г. О. є дійсним Членом Міжнародної академії інформатизації. Воротіна Н. В. взяла участь у XXV Економічному форумі, в рамках якого проводився також VII Форум «Європа – Україна» в Інституті Східних досліджень (місто Криниця-Здруй, Польща).

Відділ міжнародного права та порівняльного правознавства підтримував наукові зв'язки з кафедрою міжнародного права факультету міжнародних відносин та міжнародного права Бакинського державного університету. В. Н. Денисов є членом спеціалізованої ради з міжнародного права факультету міжнародних відносин та міжнародного права Бакинського університету й протягом 2015 року брав участь в засіданнях цієї ради.

О. В. Кресін, спільно з У. Е. Батлером, виступив редактором виданої у Великобританії англійською мовою збірки праць з порівняльного правознавства «The Interaction of Legal Systems: Post-Soviet Approaches» / Ed. by W. E. Butler, O. V. Kresin. – London: Wildy, Simmonds & Hill, Publishers, 2015. – XIV, 524 p.

Крім того, співробітники Інституту приймали участь в ряді зарубіжних конференцій, а саме: О. В. Кресін виступав на міжнародній конференції «Law Faculties at the Crossroads. European Law Faculties Association. Annual general meeting 2015 and conference» (Istanbul, 16-19 April 2015) та був модератором Panel 3: Land Law and Land Policy in Post-Socialist Mongolia, виступав з доповіддю на тему: «Legal Traditions and State Governance in the Crimean Khanate» та читав публічну лекцію на міжнародній конференції “Mongol Law: New Questions and New Approaches”. (Kyoto, 26 – 27 February 2015). О. І. Мельничук підготувала доповідь для Міжнародної наукової конференції «Medzinárodná vedecká konferencia «Právna veda a prax v trefom tisícročí» (Юридична наука та

практика у третьому тисячолітті), що проходила у м. Кошице, Словачька Республіка 27-28 лютого 2015 р.

К. О. Савчук виступав з доповіддю англійською мовою на тему: «The science of international law at the University of Saint Vladimir in the 19th and at the beginning of the 20th centuries» на Міжнародній конференції «East European Cataclysms and Making of Modern International Law», організованій Лейпцигським центром історії та культури Східної та Центральної Європи (GWZO) та Львівським національним університетом ім. Івана Франка (Львів, 26–29 серпня 2015 р.), а також робив доповідь англійською мовою на тему: «Holodomor – the Ukrainian Genocide» на Міжнародній конференції «Civilians in contemporary armed conflicts: Rafal Lemkin's heritage», організованій Фундацією полько-німецької співпраці, Інститутом міжнародних відносин Варшавського університету, Львівським національним університетом ім. Івана Франка (Львів, 15–16 жовтня 2015).

М. М. Товт виступав з доповіддю на тему: «Особливості становлення та сучасного функціонування освіти угорською мовою в Закарпатській області» на міжнародній науково-практичній конференції «Багатомовна освіта в Україні», організованої Міністерством освіти та науки України та Інститутом захисту миру, навчання та наукових досліджень Румунії (PATRIR) (м. Київ, 24 листопада 2015 р.).

Співробітники Інституту також представляли Україну у міжнародних урядових та міжнародних неурядових організаціях, а саме: к. ю. н. О. В. Кресін був членом органу Ради Європи – Європейської комісії проти расизму і нетерпимості, членом-кореспондентом Міжнародної академії порівняльного права, а також координатором Українського національного комітету Міжнародної асоціації юридичних наук.

Протягом 2015 року Інститут організував ряд міжнародних конференцій, в яких брали участь як співробітники Інституту, так і зарубіжні вчені. Зокрема, В. Н. Денисов, К. О. Савчук, О. В. Кресін, І. М. Проценко виступили членами оргкомітету Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародний правопорядок: сучасні проблеми та їх вирішення», присвяченої 125-річчю академіка В. М. Корецького (19 лютого 2015 р., м. Київ). В роботі конференції взяло участь близько 80 українських фахівців з міжнародного права та вчені із зарубіжних країн, зокрема: Марцін Скубішевські (віце-президент Фонду ім. Кшиштофа Скубішевського, кандидат наук з інформатики, Республіка Польща) та О. А. Халабуденко (доктор права, доцент кафедри приватного права Міжнародного незалежного університету Молдови).

О. В. Кресін виступив координатором ряду наукових заходів, в яких брали активну участь іноземні науковці. Зокрема, на Міжнародній науковій конференції «Сучасні проблеми порівняльного правознавства», організованій Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Ужгородським національним університетом, Українською асоціацією порівняльного правознавства 6–8 травня 2015 р. в м. Ужгороді взяло участь 80 науковців, з них – 9 представляли зарубіжні наукові осередки (Чаба Варга (Угорщина), Vongrej Mariá (Словаччина), Ziolkowski Paweł, Resztak Ilona (Польща), О. Халабуденко

(Молдова), а також вчені з Росії, Білорусі, Японії). 10 грудня 2015 р. також було проведено круглий стіл, організований Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Національною академією правових наук України, Українською асоціацією порівняльного правознавства на тему: «Порівняльне правознавство: історична ретроспектива і нові виклики», в якому взяв участь іноземний член НАН України та НАПрН України У. Е. Батлер.

О. В. Кресін виступив ученим секретарем редакційної колегії, науковим редактором та упорядником Збірки наукових праць, присвячених іноземному члену НАН України та НАПрН України У. Е. Батлеру «Ідея порівняльного права: pro et contra» (Київ: Львів, 2015).

У збірках наукових праць, виданих Інститутом держави і права ім. В. М. Корецького НАН України публікувалися роботи ряду зарубіжних вчених. Зокрема, у Енциклопедії міжнародного права опубліковано статті-терміни У. Е. Батлера; у Збірці наукових праць «Ідея порівняльного права: pro et contra» (Київ: Львів, 2015) розміщено статті У. Е. Батлера, Б. Н. Мамлюк (Мемфіс, США) та У. Маттей (Турин, Італія) (англ. мовою), статтю Ч. Варги (Будапешт, Угорщина) (англ. мовою); у Збірнику наукових праць «Історія порівняльного правознавства як сфера наукових досліджень» (Київ-Львів, 2015), опублікована стаття У. Е. Батлера; П. Дж. Монатері (Турин, Італія); Х. Монгаупт (Франкфурт-на-Майні, ФРН) (нім. мовою) та ін. У збірнику наукових праць «Філософія порівняльного правознавства» (Київ: Львів, 2015) опубліковані статті: Евальд У. (Карлайл, Великобританія) (англ. мовою), Єгорова О. В. (Вітебськ, Білорусь) (рос. мовою); Варга Ч. (Будапешт, Угорщина) (англ. мовою), Фоварк-Коссон Б. (Париж, Фанція) (фр. мовою), Монгаупт Х. (Франкфурт-на-Майні, ФРН) (нім. мовою), Калініна С. А. (Мінськ, Білорусь), Халабуденко О. А. (Кишинів, Молдова), статтю Монатері П. Дж. (Турин, Італія) (англ. мовою) та ін.

Співробітники Інституту здійснювали наукові переклади праць зарубіжних та українських вчених. Зокрема, О. В. Кресін здійснив науковий переклад з англійської мови на українську роботи Батлера У. Е. Пам'яті професора Патріка Гленна (1940 – 2014) (опубліковано у: Філософія порівняльного правознавства: Збірник наукових праць / За ред. О. В. Кресіна. – Київ: Львів: Ліга-прес, 2015. – С. 56–58.), а також роботу Гленна П. Посмішка останнього компаративіста (опублікована у Філософія порівняльного правознавства: Збірник наукових праць / За ред. О. В. Кресіна. – Київ: Львів: Ліга-прес, 2015. – С. 50–55); наукове редагування перекладу роботи Фальк Н. Н. Различия в праве и сравнительное правоведение (опубліковано у «Сучасні проблеми порівняльного правознавства: Збірник наукових праць / За ред. Ю. С. Шемшученка, Я. В. Лазура; упор. О. В. Кресін, М. В. Савчин. – Ужгород-Київ: Говерла, 2015. – С. 196 – 197).

І. М. Проценко, спільно з С. О. Мельник та О. М. Котенко здійснили переклад з німецької мови на російську праці В. М. Корецького «Проблеми міжнародного торгового права в советском праве» (опубліковано у: Корецький Владимир Михайлович. Избранные труды: Книга 3 / НАН України. Институт

государства и права им. В. М. Корецкого; редкол. Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисов, И. Б. Усенко и др.; составители: Е. В. Роминский (рук. кол.), К. А. Савчук, Е. И. Мельничук; примеч.: Е. В. Роминский. – К.: Изд-во «Юридична думка», 2015 – С. 36-96).

Товт М. М. опублікував угорською мовою статтю «Az ukrán alkotmányos fejlődés dilemmái 1991-től napjainkig» у *Közjogi Szemle* – 2015. június – VIII. évfolyam – 2. szám, – 24–30 old.; Кресін О.В. опублікував статті «Немецкая философия национального права в конце XVIII – начале XIX в. и трансформация юридической науки» в «Научном ежегоднике Института философии и права» Уральского відділення Російської академії наук. (2014. – Т. 14. – Вып. 3. – С. 197–209) та «Становление научных и ценностных принципов деятельности Международной академии сравнительного права» в Узбекістанському гуманітарному журналі «Общественное мнение. Права человека». (2015. – № 1 (69). – С. 81–92). Також, к.ю.н. О. І. Мельничук опублікувала статтю англійською мовою на тему: «Some Aspects of the Theory of the International Legal Process» у *Právna veda a prax v treťom tisícročí. Zborník príspevkov z medzinarodnej vedeckej konferencie*.

Окрім того, І. Б. Усенко як експерт у галузі інформаційного та архівного законодавства бере участь у проектах Харківської правозахисної групи, які здійснюються за підтримкою Європейського Союзу, Ради Європи, Міжнародного фонду «Відродження» та інших міжнародних фондів з різних країн; К. А. Віслобоков, який працював штатним співробітником відділу до березня 2015 і нині продовжує співпрацю з відділом поза штатом, бере участь у кількох міжнародних проектах із оцифрування архівних фондів України. Стаття І. Б. Усенка «Очищення влади по-українськи» опублікована в німецькому правничому журналі «*Osteuropa-Recht*» (Кюльн) за № 2015/2.

Кубко Є. Б. підтримував міжнародні наукові зв'язки з іноземними юристами-науковцями: професором права Паризького університету Мішелем де Гілленшмідтом, професором Карлом Екштайном (Швейцарія), професором порівняльного правознавства Габріеле Креспі-Регіцці (Університет м. Павія (Італія)), професором Школи бізнесу м. Вісбаден Райнером Ведде (Німеччина).

Шумило М. М. відвідав факультет права та адміністрації Гданського університету (Польща) та прочитав лекцію на тему: “Теорія правовідносин на прикладі пенсійного забезпечення України” (травень); зробив наукову доповідь в Інституті соціальних відносин та соціальної політики імені Макса Планка (Мюнхен, Німеччина) на тему: “Соціальний захист в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку” (жовтень); прочитав лекцію в Міжнародному університеті “МІТСО” (Мінськ, Білорусь) на тему: “Основи пенсійної системи України: перспективи розвитку” (жовтень).

Діяльність співробітників Інституту знаходить широке висвітлення в засобах масової інформації. Окремі добутки наукових досліджень, присвячені актуальним проблемам державотворення і правотворення були оприлюднені на електронних ресурсах. Це понад 50 виступів на радіо, телебаченні, електронних газетах і порталах, популярних блогах. Зокрема, інформація щодо XXXII

Міжнародної історико-правової конференції «Сила права і право сили: історичний вимір та сучасне бачення проблеми», збірки матеріалів цієї конференції або окремих доповідей (статей) були розміщені на сайтах: Програми полтавського телебачення «Життя міста» <http://irt.pl.ua/video/4376>; Полтавського університету економіки і торгівлі <http://puet.edu.ua/ru/news/xxxii-mizhnarodna-istoriko-pravova-konferenciya-sila-prava-i-pravo-sili-istorichniiy-vimir-ta>; <http://www.culture.uccu.org.ua/ndr.htm>; Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://dsr.univ.kiev.ua/pub/publish/162356> і т.ін.

Крім того, провідні науковці Інституту, серед яких: Шемшученко Ю. С., Кулинич П. Ф., Скрипнюк О. В., Ющик О. І., Батанов О. В., Усенко І. Б., Кресіна І. О., Кресін О. В., Сірий М. І., Нерсесян А. С., Батрин С. В., Банчук О. А., Тимошук В. П., Ромінський Є. В. та ін. протягом року активно виступали по радіо, брали участь в телепрограмах, розміщували інформацію в мережі Інтернет і т.ін. з актуальних проблем державотворення і правотворення.

Щодо кадрового забезпечення проведення наукових досліджень необхідно зазначити, що у 2015 році у підрозділах Інституту працювало 113 співробітників, в т. ч. 92 науковці, серед яких: директор, 2 заступники директора, вчений секретар, 10 завідуючих відділами, 3 головних наукових співробітників, 5 провідних наукових співробітників, 42 старших наукових співробітників, 14 наукових співробітників, 10 молодших наукових співробітників. Станом на 01.01.2016 р. в Інституті працює 20 докторів та 61 кандидат наук.

Щодо здобуття співробітниками інституту наукових ступенів та вчених звань, то у 2015 році було захищено 2 кандидатські дисертації: Худояр Л. В. (спец. 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень); Губар К. А. (спец. 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень).

Загалом протягом року в 4-х спеціалізованих вчених радах Інституту було захищено 58 кандидатських та 9 докторських дисертацій.

У 2015 р. в докторантурі та аспірантурі Інституту навчалася 101 особа, з них на умовах бюджетного фінансування – 26 чол., за контрактами – 75 чол., з них – 4 іноземні громадяни (Казахстан, Азербайджан, Палестина, Йорданія).

Протягом звітного року стипендію Президента України для молодих вчених отримували Козлюк Л. Г., Шумило М. М., Макачук А. В.

К. політ. н. Кукуруз О. В. проходила стажування у Варшавському університеті в межах Гранту ім. Кшиштофа Скубішевського.

В Інституті протягом 2015 р. пройшли переддипломну практику 62 випускники Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 7 – Національного авіаційного університету.

Творчі досягнення співробітників Інституту були відзначені нагородами, зокрема: академіка НАН України Шемшученка Ю. С. нагороджено відзнакою Національної академії наук України «За підготовку наукових кадрів»; д.ю.н., професора Акуленка В. І. нагороджено відзнакою Національної академії наук України «За професійні здобутки»; Батрина С. В. нагороджено Подякою голови Верховного Суду України Я. М. Романюка за сприяння утвердженню стандартів правосуддя в Україні, Подякою голови Координаційної ради молодих

юристів України при Міністерстві юстиції України А. Бутенко за підтримку та сприяння реалізації молодіжних ініціатив у галузі права.

Лауреатом Премії ім. Ярослава Мудрого у номінації «За видатні заслуги в галузі підготовки юридичних кадрів» стала Андрійко О. Ф.

Таким чином у 2015 році Інститут в цілому виконав поставлені перед ним завдання. Колективом Інституту було видано серію монографічних праць, розроблено і подано до органів влади низку заслугуючих на увагу пропозицій і рекомендацій, спрямованих на удосконалення Конституції та законодавства України. Разом з тим, мали місце й певні недоліки, а також труднощі, пов'язані з недостатнім і несвоєчасним фінансуванням науково-дослідних робіт. Зокрема, найбільш проблемною є постійне недофінансування фонду оплати праці та, відповідно, робота співробітників з неповним робочим днем, вимушена затримка службового росту і недостатнє матеріальне стимулювання.

З метою реалізації Угоди України про асоціацію з ЄС важливим є активізація теоретичних і прикладних розробок з юридичного прогнозування і перспективного планування правотворення, подальший розвиток досліджень проблем гармонізації правової системи України і правової системи Європейського Союзу, теорії державності в умовах глобалізації, модернізації і підвищення ефективності системи державного управління в Україні в умовах проведення соціально-економічної та адміністративної реформ, а також правових аспектів децентралізації державного управління, державного регулювання та державно-приватного партнерства у сфері економіки і зовнішньоекономічних відносин України в умовах сучасних світових фінансово-економічних процесів, викликів та кризових явищ.

Рішенням вченої ради Інституту було визначено, що у 2016 році необхідно зосередити зусилля на наступному: запланувати напрями наукових досліджень присвячених проблемам, пов'язаним з реалізацією Договору про асоціацію з ЄС; захистом прав і свобод переміщених осіб; анексією АРК та агресією на Сході України; відповідно до пріоритетних напрямів фундаментальних досліджень Інституту поглибити наукові дослідження, пов'язані з конституційною, адміністративно-територіальною та судовою реформами в Україні, а також правовими аспектами європейської інтеграції; активізувати підготовку докторських і кандидатських дисертацій співробітниками Інституту; передбачити виконання доручень органів державної влади і місцевого самоврядування щодо розробки концепцій законодавчих актів, участі у підготовці законопроектів та проектів інших документів і наукових експертних висновків; з метою посилення зв'язку науки з практикою поглибити подальшу співпрацю з Верховною Радою України, Адміністрацією Президента України, Кабінетом Міністрів України та Міністерством юстиції України, зокрема у контексті 25-річчя проголошення незалежності України; актуалізувати діяльність методологічного семінару щодо аналізу політико-правових проблем на базі Інституту; постійно вдосконалювати координацію фундаментальних правових досліджень. Провести засідання Наукової ради НАН України з координації фундаментальних правових досліджень; розширити міжнародне наукове співробітництво, зокрема з науковими установами Білорусі, Польщі, Литви; при-

скорити видання Енциклопедії міжнародного права в 3-х томах; вжити заходів щодо утворення Асоціації конституційного права на базі Інституту; продовжити розвиток фундаментальних наукових досліджень у рамках цільових комплексних програм; провести урочисте засідання, присвячене 150 річчю від дня народження другого президента ВУАН М.П. Василенка. Ініціювати видання відповідної постанови Президії НАН України про вшанування пам'яті академіка М.П. Василенка. Порушити питання про заснування музею історії академічної юридичної науки; започаткувати видання «Електронної історико-правової бібліотеки», здійснити кроки щодо представлення наукової продукції інституту в цифровому вигляді у мережі Інтернет та через видання на електронних носіях; систематично напрацьовувати і затверджувати на вченій раді правові позиції інституту з актуальних проблем, щодо яких постійно йдуть запити: судова реформа, режим мов в Україні, «русинське питання» тощо; здійснити заходи щодо розширення та постійного оновлення сайту Інституту у мережі Інтернет, активізувати популяризацію видань Інституту в засобах масової інформації та на електронних носіях.

О. В. КУКУРУЗ,
кандидат політичних наук

УКРАЇНСЬКІ ТА ПОЛЬСЬКІ НАУКОВЦІ ПРО ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ЄВРОПЕЙСКУ БЕЗПЕКУ

24–27 листопада 2015 р. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України виступив одним із співorganizаторів VII Міжнародного наукового семінару пам'яті В'ячеслава Липинського. У рамках цього семінару було організовано наукові заходи в Житомирському державному університеті імені Івана Франка (м. Житомир) та Польській академії наук і мистецтв (м. Краків).

24 листопада 2015 р. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України разом з Польським науковим товариством у Житомирі, Житомирським державним університетом імені Івана Франка та Катинським музеєм – відділу Музею Війська Польського провели у м. Житомирі конференцію «Україна перед геополітичними викликами сьогодення». Традиційно перед початком конференції біля Житомирського державного університету імені Івана Франка відбулося покладання квітів до пам'ятної дошки В'ячеслава Липинського.

На відкритті конференції виступили: доктор політичних наук, професор, заступник директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України В. Горбатенко; кандидат історичних наук, співробітник Катинського музею – відділу Музею Війська Польського Т. Щепанський; кандидат історичних наук, доцент, декан історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка О. Жуковський; доктор політичних наук,